

Vymezení hranice mezi sociální rehabilitací a pracovní rehabilitací

Z dostupných zdrojů a informací:

Na stránkách MPSV je zveřejněn doporučený postup pro realizaci prostupného systému sociální a pracovní rehabilitace a na integrovaném portálu ÚP ČR další informace k pracovní rehabilitaci. Z těchto informací je patrné, kde je hranice mezi poskytováním sociální rehabilitace a pracovní rehabilitace.

1. V doporučeném postupu MPSV č. 1/2016 Podpora realizace prostupného systému sociální a pracovní rehabilitace osob se zdravotním postižením - <http://www.mpsv.cz/cs/13916>

Na straně 22 je jasně definován účel, obsah a cíl sociální rehabilitace, co lze považovat za základní postupy, co patří mezi základní reedukační činnosti, apod. „Konečným výsledkem procesu sociální rehabilitace je dosažení co nejvyššího stupně soběstačnosti osoby se ZP, která je důležitým předpokladem pro společenské i ekonomické uplatnění této osoby. Konkrétním obsahem sociální rehabilitace je:

- podpora soběstačnosti osoby se ZP,
- podpora sociální integrace osoby se ZP,

a v jejich důsledku značné přispění k vyrovnávání příležitostí osoby se ZP.“

Dále je na straně 23 jasně uvedeno co je pracovní rehabilitace, komu je poskytována, kým a za jakých podmínek – „Jedná se o specifický nástroj politiky zaměstnanosti.“

Na straně 26 je v části 4. Popsán způsob nastavení koordinace a vzájemné spolupráce. Kdo jsou hlavními aktéry a jakou roli v prostupnosti systému by měli zastávat.

2. Na webových stránkách MPSV, v sekci Zaměstnanost a ÚP, na integrovaném portálu ÚP ČR jsou zveřejněny informace k pracovní rehabilitaci http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/informace_z_useku_up/pracovni_rehabilitace

Je zde uvedeno co je pracovní rehabilitace, kdo ji zabezpečuje a hradí, jak probíhá a jaké aktivity jsou v pracovní rehabilitaci využívány.

3. Na webových stránkách Asociace pracovní rehabilitace ČR jsou zpřístupněny Metodické výstupy pro realizaci pracovní rehabilitace
<http://www.aprcr.cz/pracovni-rehabilitace/>

- **Standardy a postupy pracovní rehabilitace v praxi**
- **Standardy ergodiagnostiky pro účely hodnocení pracovního potenciálu OZP**
- **www.pracovnirehabilitace.cz**

Metodiky a další odkazy a informace na webových stránkách asociace jsou rovněž zdrojem informací, které jasně definují, co je pracovní rehabilitace, kdo je poskytovatelem pracovní rehabilitace a jak, v jakém rozsahu je zajišťována.

Ze zápisů ze setkání se zástupci společnosti Arkadie, o.p.s. a zástupci Sociální agentury, o.p.s., vyplývá, že ani tak není problém s vymezením hranice mezi poskytováním sociální rehabilitace a pracovní rehabilitace (v zápisu ze setkání se Sociální agenturou, o.p.s. je uvedeno, že došlo k ujasnění hranice mezi sociální a pracovní rehabilitací (resp. k zúžení překryvu) vyplněním tabulek s činnostmi pracovní rehabilitace). Problém se spíše jeví v zajištění pracovní rehabilitace ze strany ÚP specifickému okruhu osob jako např. osobám s mentálním postižením. Výsledkem setkání je zejména podnět k dojednání podmínek s ÚP pro poskytování pracovní rehabilitace poskytovateli sociálních služeb a jejího financování.

09. 01. 2017

odbor sociálních věcí

Doplnění na základě výstupů ze setkání zástupců Úřadu práce ČR, zástupců poskytovatelů sociálních služeb a zástupců Krajského úřadu Ústeckého kraje, odboru sociálních věcí, uskutečněného 29.3.2017

Zástupci ÚP ČR objasnili skutečnost, že opravdu je problém v zajištění pracovní rehabilitace osobám se zdravotním postižením, zejména pak osobám s mentálním postižením a duševním onemocněním, kdy dochází mnohdy k velkým průtahům ve vyřízení samotné žádosti o pracovní rehabilitaci. V současné době má Úřad práce nasmlouvány a vyzkoušeny pouze dva zaměstnavatele pro tento okruh osob.

K vymezení hranice mezi poskytováním sociální rehabilitace a pracovní rehabilitace

Každý poskytovatel poskytuje sociální služby, které má řádně zaregistrované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění (dále jen „zákon o sociálních službách“) a je povinen zajistit v rámci poskytované sociální služby svým klientům všechny základní činnosti, které jsou stanoveny pro jednotlivé druhy sociálních služeb, v rozsahu úkonů stanovených prováděcím předpisem vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, v platném znění.

Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor sociálních věcí (dále jen „KÚÚK“), zastává názor, že může docházet v určité fázi k prolínání poskytování dvou různých služeb s tím, že je klientovi poskytnuta pouze potřebná míra podpory a potřebný čas na to, aby se s novým prostředím, lidmi, podmínkami, apod. seznámil (např. v rámci přechodu ze sociální rehabilitace do pracovní rehabilitace). Jakákoliv jiná činnost/úkon, která není pro daný druh poskytované (registrované) sociální služby vymezena zákonem o sociálních službách (prováděcí vyhláškou), nemůže být vykazována jako činnost/úkon v rámci poskytování sociální služby.

Konkrétní příklady z webových stránek nejmenovaných poskytovatelů sociálních služeb:

1. Poskytujeme služby **sociální rehabilitace** (podporované zaměstnávání, krátkodobé profesní poradenství a intervenci, tranzitní program pro žáky a absolventy škol), ...

Služby **sociální rehabilitace** (dlouhodobé profesní poradenství a podporované zaměstnávání, krátkodobé profesní poradenství, tzv. job kluby a intervence, tranzitní program).

2. SOCIÁLNÍ REHABILITACE

Sociální rehabilitace je registrována podle zákona 108/2006 Sb., zákona o sociálních službách, identifikátor služby 5598414. Služba je ambulantní a terénní, poskytována denně od pondělí do čtvrtka od 8 do 16.30, v pátek po individuální dohodě. V rámci služby poskytujeme nácvik všech dovedností, které umožní začlenění lidem se zdravotním postižením.

Programy:

- Denní centrum
V programu, probíhají nácviky velké škály dovedností, související s péčí o domácnost, péčí o vlastní osobu, základní pracovní dovednosti a také ochrana vlastních práv a svobod.
- Tréninkové bydlení
Program je určen pro ty klienty, kteří chtějí jednou bydlet samostatně ve svém bytě. Zde se trénují dovednosti, které souvisejí převážně s bydlením – hospodaření s penězi, bezpečné chování, nakupování, vaření a podobně.
- Podporované zaměstnávání
Program je určen pro klienty, kteří chtějí chodit do práce. Trénink je zaměřen na dovednosti při hledání práce, psaní životopisu, příprava na pracovní pohovor a po nalezení práce může využít klient asistenci i na pracovišti. Asistenti jsou připraveni odpovídat na otázky i zaměstnavatelům, znají příslušnou legislativu a se zaměstnáváním osob s postižením mají dlouholetou praxi.

Stanovisko KÚÚK – bohužel v tomto případě, není rozsah poskytované sociální služby „sociální rehabilitace“ v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Uvedené (podtržené) činnosti zajišťované poskytovatelem v rámci sociální služby „sociální rehabilitace“ jsou podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění, činnostmi, které jsou zajišťovány Úřadem práce ČR v rámci pracovní rehabilitace.

Tyto činnosti nemohou být poskytovatelem vykazovány v rámci poskytované sociální služby a tudíž ani hrazeny v rámci dotací určených na sociální služby. Pokud takto poskytovatel činní, dochází k suplování činností spadajících pod jiný resort a jinou legislativu.

„Podporované zaměstnávání“ není sociální službou ani základní činností (§ 35) stanovenou zákonem o sociálních službách.

Podporované zaměstnávání je jednou z forem pracovní rehabilitace. Na webových stránkách České unie pro podporované zaměstnávání je ke stažení prezentace MPSV z roku 2012, kde jsou prezentovány novinky v pracovní rehabilitaci a kde samo MPSV uvádí, že podporované zaměstnávání je formou pracovní rehabilitace.

Odkaz na zmíněnou prezentaci MPSV

[Prezentace projektu MPSV PREGNET \(prezentace-pregnet projekt mpsv.ppt\)](#)

05.04.2017

Odbor sociálních věcí

Doplnění na základě výstupů ze setkání zástupců Úřadu práce ČR, zástupců poskytovatelů sociálních služeb a zástupců Krajského úřadu Ústeckého kraje, odboru sociálních věcí, uskutečněného 26.6.2017

Informace k projektu ÚP ČR s názvem Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce (OZP).

Hlavním cílem projektu je zvýšení kapacity, komplexnosti a kvality služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti. Toho bude dosaženo prostřednictvím naplněním KA 01 - tedy přijetím 99 nových zaměstnanců, kteří budou v rámci KA 2 intenzivně školení. Tito poradci pro OZP se budou věnovat výhradně poskytování poradenských služeb pro OZP a pro jejich stávající či potencionální zaměstnavatele. V neposlední řadě je cílem nastavení systému práce se skupinou OZP pro zvýšení efektivnosti poskytování.

Odkaz na webové stránky ÚP ČR a podrobnější informace k projektu:

http://portal.mpsv.cz/upcr/esf/projekty_v_realizaci/celorep/ozp

ÚP aktuálně eviduje celou řadu volných pracovních míst, rovněž jsou evidovány žádosti o zaměstnání osob se zdravotním postižením, ovšem problém je, že:

- subjekty nabízející volná pracovní místa mnohdy nesprávně či nepřesně vyplňují nabídky, nabídky jsou zkreslené a až při bližším vyjednávání se zjišťuje, že osoby se zdravotním postižením nejsou v rámci nabízeného pracovního místa uplatnitelné,
- na druhou stranu osoby se zdravotním postižením nejsou mnohdy umístitelné na volném trhu práce z důvodu dalších specifických omezení souvisejících s jejich zdravotním handicapem,

- a bohužel další ověřenou praxí je, že žádost o zařazení do pracovní rehabilitace podána jinou osobou a žadatel sám ani neví, co by chtěl dělat.

Úřad práce přistoupil v hodnocení žádostí o zařazení do pracovní rehabilitace na plnění určitých kritérií, kterými je zejména skutečnost, že žadatel prošel úspěšně sociální službou sociální rehabilitace, osvojil si potřebné sociální návyky a chce se posunout dál. Samotný žadatel ví, o jakou práci by měl zájem a je schopen, byť i za podpory druhé osoby, domluvit se na dalším postupu.

Pracovní rehabilitace může být poskytována pouze Úřadem práce ČR, nelze tuto aktivitu převádět na jinou fyzickou či právnickou osobu. Finanční prostředky na pracovní rehabilitaci jsou poskytovány výhradně ÚP ČR z balíčku aktivní politiky zaměstnanosti a ÚP je jediným oprávněným subjektem tyto finance čerpat.

Stejně je tomu v případě registrovaných tzv. Agentur práce, které rovněž nemohou zajišťovat pracovní rehabilitaci.

V současné době není systém nastaven tak, aby poskytovatelé sociálních služeb mohli poskytovat pracovní rehabilitaci (což už dělají a mnohdy i úspěšně) a čerpat na tuto činnost legální cestou finanční prostředky.

27.6.2017

Odbor sociálních věcí